

være stillede i kirkelig Henseende, og hvorledes vil Kirken stille sig overfor dem. Jeg maa sige: dette Spørgsmaal er for mig det afgørende, og jeg er i saa Henseende fuldstændig enig med det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen). Kirken har intet lovligt Organ, gennem hvilket Kirken som saadan kan udtale sig og bestemme, paa hvilken Maade den vil træde op og vil have, at dens Embedsmænd skulle træde op over for dem, som imod de Regler, som den sætter, indgaa borgerligt Ægteskab. Den har intet Organ, hvorigennem den kan erklære disse Mænd og Kvinder, som ikke ere udtraadte af Folketirken, som endnu ere Medlemmer af Folketirken: Eder ville vi og kunne vi ikke tage med til Alterens Sakramente, uden I ialtfald paa en eller anden Maade have gjort Bod for Ederes Forseelser i kirkelig Henseende. Det er egentlig det Spørgsmaal, det kommer an paa: Er det berettiget fra Statens Side her at indføre et borgerligt Ægteskab selv paa et meget begrænset Omraade, forinden der er stiftet et rent kirkeligt Organ, som kan tage sine Forholdsregler i Genhold til en saadan Lov eller andre lignende Love? Fra en anden Side set, nemlig fra Statens Side, kommer jeg nu tilbage til det samme Punkt. Ogsaa der kommer jeg tilbage til denne Sammenblanding, som nu eksisterer mellem Staten og Kirken og ganske særlig eksisterer paa dette Omraade. I Forbigaaende sagt mener jeg ikke, og tror jeg ikke paa, at det i et saa gammelt Samsund som vort, hvor Staten og Kirken i evindelige Tider have været sammenblandede, skulde kunne lykkes at stille dem op hver for sig, fuldstændig adskilte. Det tror jeg ikke; men deraf følger det ikke, at det ikke skulde være muligt paa enkelte bestemte Punkter at gjøre en Adskillelse. Det forudskifter jeg, og saa vender jeg tilbage til, hvad jeg sagde, og siger: i dette Forhold, Stiftelsen af Ægteskabet, er paa en ganske særlig Maade Staten og Kirken blandet sammen, idet Staten, almindelig taget, kun bruger kirkelige Embedsmænd til at stifte Ægteskab her i Landet paa ganske enkelte Undtagelser nær. Hvorledes vilde nu Staten være stillet i det Tilfælde, at man gik ind paa denne Lov eller Lignende? Saalænge denne Sammenblanding finder Sted, vel at mærke — i det Dieblis, at Kirken stilles som et sig i dette Tilfælde selvregierende Samsund, bliver Forholdet jo forandret — men saalænge, siger jeg, Forholdet er, som det nu er, og som det sandsynligvis vil være i lange Tider, hvorledes vil da Forholdet være, set fra Statens Side? Forholdet vil da være det: Ved Dom eller kongelig Bevilling giver Staten en Mand eller Kvinde Ret til at indgaa nyt Ægteskab efter at være skilte, og samtidig tillader den sine Embedsmænd at erklære det nye Ægteskab for en løs For-

bindelse, det er Følgen af dette Lovforslag. Lovgiveren fra Statens Side, om den vilde gaa ind derpaa, fortaar jeg ikke. Jeg tror ikke, at Staten kan gaa ind derpaa. Den kan ikke gaa ind paa, naar den har ved sin højeste Myndighed, være sig den højeste Domstol eller den højeste Bevillingsmyndighed, erklæret, at den og den kan indgaa nyt Ægteskab, at dette saa af dens Embedsmænd i dette Forhold erklæres for at være en løs Forbindelse. Saadant gaar dog ikke an.

Der har været talt om Ring, som jo ligge helt udenfor det Lovforslag, som her er til Forhandling. Et æret Medlem (S. Holm) fremhævede Spørgsmaalet om Børneopdragelsen i blandede Ægteskaber eller Ægteskaber, som indgaaes i Genhold til Loven af 13de April 1851. Jeg tror, at dette Spørgsmaal slet ikke vedkommer den foreliggende Lov. Kan det bringes ind under denne Lovs Affattelse, saa er det, hvis jeg opfattede den ærede Forslagsstiller rigtig, paa Grund af en maaſte ikke ganske fuldstændig klar Affattelse. Der er i Virkeligheden i Lovforslaget kun Spørgsmaal om en eneste Ring, nemlig at give Fraskilte Ret til at benytte en enkelt Paragraf i Loven af 13de April 1851 til at lade deres Ægteskab borgerlig stadfæste; men der er ikke Tale om deres Børn, thi de antages jo at henhøre til Folketirken. Men nu er der ingen Tvivl om, at Medlemmer af Folketirken ere forpligtede til at lade deres Børn opdrage i Folketirkens Lære. Nu kan man vel sige, at hvis baade Fader og Moder i et givent Tilfælde ere enige om, at de endelig ikke ville, skjøndt de Begge formelt høre til Folketirken, lade deres Børn opdrage i deres Tro, saa er der Intet at gjøre, ialtfald i mange Tilfælde; men at Forpligtelsen er tilfede, ser man deraf, at selv om de først have været enige om det Modsatte, kan dog den One sætte sin Fordring om, at Børnene skulde opdrages i Folketirkens Lære, igjennem ved Statsmagtens Hjælp. Der er dernæst, og det finder jeg ganske naturligt, fremkommet Fordring om, at man ikke skulde blive staaende ved saa Lidi, som der her er Tale om, men at man skulde gaa til Indførelsen af almindeligt tungent borgerligt Ægteskab. Jeg skal, hvad dette angaar, sige, at der kan følgerlig ingen Tvivl være om, at Staten er fuldkommen berettiget til, naar den finder det rigtig, at indføre borgerligt Ægteskab. Ægteskabet er Noget, der har eksisteret, længe før der var Tale om Kristendom, og det er altsaa ikke nødvendigt, at Ægteskabet skal indvies i Kirken. Det er af den Art Sandheder, som der ikke kan disputeres om, og som det heller ikke er meget nødvendigt saa stærkt at fremhæve; men et helt andet Spørgsmaal bliver det, om Staten vilde handle retfærdig og billig lige overfor Kirken ved at indføre borgerligt Ægteskab, førend Kirken havde faaet et